

MAGYARÁG

Nyomda és kiadótulajdonos: VI. EVFOLYAM 223 szám.
Pásztor Ede cég 1937. augusztus 12. Csütörtök.

Ara 1 lei

FUGGETLEN POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK MINDEN NAP

Alapította

PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő
Kádár Mihály

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4.

Hétfőn este hazaérkezett az uralkodó

Utközben és a mogosai pályaudvaron ünnepélyes fogadtatás várta a több hélig külföldön tartózkodó királyt

Belgrád, augusztus 10. Károly király, aki néhány napig Milocserben Marioara jugoszláv anyakirályné vendége volt, vasárnap a Dubrovnic hajó fedélzetén Splitbe utazott. A várost román és jugoszláv zászlókkal diszitették fel erre az alkalomra. Károly király délelőtt tíz órakor szállt partra a Dubrovnic fedélzetéről és fogadta a diszszázad felvonulását. Az ünnepélyes fogadtatás után az uralkodó megtekintette a várost és többek között

ellátogatott Mesrovici világhírű szobrász műtermébe is. Délután az uralkodó külön vonattal elindult a román határ felé.

Mogosaiára este fél 11 óra után 5 perccel érkezett be me netrendszerűen az udvari vonat. A pályaudvaron a kormány tagjai, polgári és katonai hatóságok képviselői üdvözltek az uralkodót, akinek fogadtatására egybe sereglettek az összes az országban tartózkodó

miniszterek. A miniszterek már hétfőn reggel a fővárosban voltak és külön értekezleten beszéltek meg a király rendkívül impozáns fogadtatásának részleteit.

Az uralkodó hazatérésével a királyi előjogok, amelyeket távollétében a kormányra ruházott, természetesen ismét visszaszállnak reá. A vonatkozó törvényrendelet a hivatalos lap kedd reggeli számában jelenik meg.

Négyszemközt

Felvirágzott állomások, ujjongó tömegek várták az uralkodót. Örül az ország, hogy az uralkodó hazajött, de még inkább örül annak, hogy utja eredményesen végződött és az ország boldogulásának, jövőjének új perspektivákat nyitott. Az uralkodó kötötte meg Londonban az új kereskedelmi szerződést és utjának minden fázisában összeköttetést épített ki, előnyös bázisokat teremtett az ország számára. Megerősítette az ország régi barátságát régi szövetségeseinkkel s egyéniségével, tekintélyével megszerettette az országot azok szemében, akik nehéz külpolitikai napokon segítségünkre lehetnek. Beszámoltunk arról a szeretetteljes fogadtatásról, amelyben minden országban, de különösen Franciaországban és Angliában részesítették. A nyugati demokrácia örömmel látta vendégül az uralkodót és szeretete személyében a demokrácia biztos pillérét, a demokratá román alkotmány legfőbb örét.

Véres harc a sanghaji repülőtér birtokáért

Tokio, augusztus 11. Hétfőn délelőtt a sanghaji repülőtéren összetűzés támadt a japánok és a kínai milicisták között. Több polgári ruhás japán be akart hatolni a repülőtérre, a kínaiak azonban utjukat állották. Revolverharc támadt. Egy kínait és egy japánt megöltek. A kínai milícia a repülőteret teljesen elszigetelte a várostól s a város és a repülőtér között nagy torlaszokat emelt. A sanghaji japánok nagy izgalomban élnek az egyre sűrűbbé váló összetűzések miatt. Az összes japán üzleteket bezárták.

A nankingi japán követ igyekszik a helyzetet megmenteni

Cacaboe, a nankingi japán követ, aki jelenleg a kínai vezetőkkel tárgyalásokat folytat, a sajtónak adott nyilatkozatában megállapítja, hogy a kínai-japán helyzet rendkívül súlyos és ugylátszik, a válság elkerülhetetlen. A maga részéről — mondotta — min-

dent megtesz, hogy a helyzetet megmentse.

A KINAIK VESZTESÉGEI.

Szung Cse Juan tábornok jelentést tett a központi kormánynak, az eddigi kínai veszteségekről. Eszerint az Észak-kínai csapatok ötezerszáz halottat vesztek. A tizenkilencedik kínai hadsereg a vizsály kezdetén 8000 főből állott, azóta azonban veszteségei és a szökések következtében harmincezer főre fogyott le.

A KINAI HADSEREG ELŐNYOMULÁSA.

Az észak-kínai japán haderők főparancsnokságának közlése szerint a központi kínai hadsereg Szantung tartományban mind tovább vonul előre. A kínaiaknak a tengerpart felé való előnyomulása, amint a sajtónak kijelentették, arra fogja kényszeríteni a japán hadsereget, hogy nagyobb haderőt szállítson partra és megszállja Csingtau városát.

150 baszk gyerek

Mint Párisból jelentik, 150 kis baszk gyerek hazatért Bilbaoba. Ott megtalálják össze-lőtt kis szülőházaikat, a grun-dot, ahol nemrég még rongylabdát rugtak vidám nevetéssel de hajh most emberkoponyákat kapar ki kis kezük a por alól. Hazamentek. Ki az apját, ki az anyját találja otthon. Ez a trupp ugyanis a félárvaiból áll, illetőleg azokból, akikért szüleik jelentkeztek. Hazamennek. Es kis lelükben életük végéig bevéssett árkot hagynak a könnyek s kínzó lázongó kérdés: miért? Miért tették ezt velük? Ki mit felel rá? A világszellem, mely most Spanyolországban üli lakodalmát a Hallállal kelletlenül dörög reájuk: „Örüljete, hogy egyáltalán megmenekültek. Guernicából az ilyen kölykök nem is menekültek élve”.

Egyházi törvényszék elé állítják Sztojadinovic jugoszláv miniszterelnököt és nyolc társát

Belgrád, augusztus 11. Jugoszlávia összes templonaiban tegnap délelőtt felolvasták a szent szinodus határozatát, a mely azon közéleti férfiak névsorát tartalmazza, kiket az egyházi törvényszék ítéletéig megfosztottak az ortodox egyházban viselt minden méltósá-guktól. A névsor élén Sztojadinovic miniszterelnök neve áll, utána a miniszterelnök öccse, Dragomir, majd a szkupstina elnöke, nyolc miniszter és mintegy husz belgrádi képviselő következik. Macsek Slavko, a horvát el-

lenzék vezére a szerb ellenzék vezetői előtt kijelentette, hogy a konkordátumnak horvát szempontból nincs gyakorlati jelentősége. A konkordátumot tehát csak a belgrádi kormány és a Vatikán közötti megállapodásnak lehet tekinteni.

Az Avala ügynökség jelenti, hogy a szent szinodus püspöki tanácsának az a határozata, a mely szerint a Sztojadinovic miniszterelnököt és a kormány nyolc tagját egyházi törvények elé állítják, teljesen törvénytelen.

Hamburgból ömlik a hadianyag Spanyolországba

Londonból jelenti a „Daily Herald”, hogy a hamburgi kikötőben állandóan folyik a hadianyagok szállítása a nemzeti spanyol hadsereg részére. A kikötő több dokkját kizárólag erre a célra használják.

Fegyverszállítások

A Daily Herald, jelentése szerint Hamburgból naponta indulnak Franco címére a fegyverszállítványok. Mint a lap írja vagonszámra hajozzák be a fegyvert és municiót, most már leplezetlenül a német hadvezetőség raktárából s nem is a fegyvergyárakból. Ugyanakkor pontos statisztikáját közli a lapok az Oroszországból elindult fegyverszállítványoknak is. Kína szintén fegyvert és pénzt kap. Japán élelmi-szert. A nagy benemavatozásnak az a vége, hogy valahová valamelyik ország föltétlenül szállít. Mi nem „fegyvert és vitézt” éneklünk. Nem, mi nem vagyunk költők. Mi fegyvert és vitézt szállítunk. Így készül a világtörténelem leg-szörnyűbb eposza.

PARDON

A DEJ MELLETTI repülőszerecséltenség ismét aktuálissá teszi a biztonság kérdését. Mi biztosabb: repülőgépen, — vagy vonaton, utazni? A statisztika természetesen itt is téved. Mert a statisztika kimutatja, hogy százalékban a repülőgépszerecséltenségek száma kisebb, mint a vasúti szerecséltenségeké. De mi nem ülünk már fel a statisztikának. A statisztika még a tegnapi modern ember tudománya volt, de mióta a statisztika kimutatta, hogy a legnagyobb tengeri nagyhatalom Ausztria, azóta nem hiszünk ebben a tudományban. Mert Ausztria még eddig csaknem összes tengeri csatáit megnyerte, ennél fogva a tengerészeti statisztika szerint, ő a legnagyobb tengeri hatalom.

Ugyanakkor természetesen nem szól a statisztika egy szót sem arról, hogy mit ért Ausztria el a megnyert tengeri csatákkal és kikkel vívta meg — azokat. Mert, hogy a dalmátokat győzte-e le, vagy a franciáktól kapott-e ki, az a statisztika szerint, teljesen mindegy. A statisztika szerint nem Napoleon volt a világ legnagyobb hadvezére, hanem Ludendorff, mert Ludendorff csak egy háborút vesztett el, a világháborút, de Napoleont kétszer verték meg, amíg megbuktatták. A statisztika szerint a Ramon Navarro nevét többen ismerik, mint a Garrikét, tehát Ramon Navarro a nagyobb színész, vagy legalább is ő volt nagyobb hatással az emberiségre.

Igy kerül az ember aztán egy repülőgépre, abban a biztos tudatban, hogy nem lehet nagyobb és könnyebben baja, mintha vonaton ülne. A statisztika szerint viszont a Gobi-sivatag fölött a legbiztosabb a repülés, mert az ott átrepült repülőgépek közül egyetlenegy sem zuhant le. Viszont az az igazság, hogy a Gobi-sivatagot egyetlen egyszer repülték át. Így dől el aztán a kérdés a repülőgép javára, mely bizony ma is veszedelmes közlekedési eszköz s főleg veszedelmes azért, mert minden esetben nagyobb a valószínűség a halálos kimenetelre, mint más közlekedési eszközökön. Miért mutatják a légi járatok vállalkozói, mert ezek dicsekednek ezzel a csábító statisztikával, miszerint a vasúti szerecséltenségek száma nem kisebb, mint a légi baleseteknél. — Kiváncsi vagyok, ha valakinek mellének szegezük ezt a kérdést: Önnek muszály valamilyen szerecséltenségben résztvennie. Melyiket válassza, a vasutit vagy a légit, — melyiket választja épesebb ember? Természetesen, hogy a vasutit, mert a vasuton mindig nagyobb a valószínűség, hogy életben is marad, mint a légin.

Hogyan él az osztrák falu?

Nehéz a megélhetés, de szervezett, nyugodt élet folyik az osztrák falvakban

Dollfuss és Schuschnigg Ausztriája megnyerte az első nagy csatát. Hogy miképpen: azt ebben a 900 lakost számláló községben figyeltem meg. Már az első napon figyelmeztettek, nehogy falunak mondjam a községet. A falu itten egészen apró település, mint nálunk a kisközség. A másik meglepetés az volt, hogy a községházán itt hiába keressük a hivatalnokokat s az alárendelt szerepet játszó paraszti magisztrátust. Választott polgármester áll az élén, választott polgárok viselik a tisztségeket. A polgármester jómódu birtokos, olyan 50—60 holdas magyar gazdával ér fel a vagyona. A község háza adminisztrációját pedig a „titkár” vezeti, aki helybeli építőmester.

Igaz, hogy Ausztria ma rendi állam, de ez az államfordulat nem bolygatta meg ezt a hagyományos önkormányzatot. — Azelőtt pártok mérkőztek a községi életben is, ma a szervezett rendek gyűlései döntenek. Ámde a községi élet alig változott, ma is önmagát kormányozza az öntudatos polgárság.

S itten a paraszt is polgár. Hatalmas parasztszövetségek, kamarák működnek. Magas színvonalu parasztujságok jelennek meg. A parasztság, mint rend szervezkedik s küzd az agrárérdekéért. De mint egyén: minden paraszt polgár. A község 700 esztendő s ez maga rengeteg mindent megmagyaráz. Itt már új világ kezdődik s hiába keressük a kelet-európai paraszti sorsot, paraszti lelket és küzdelmeket.

„Egy és ugyanazon polgárság” égőve alatt vagyunk s még öltözködés terén is alig észlelhető különbség. Persze — nem népviseletről van szó, hanem praktikus tájviseletről. — Rövid bőrnadrág, térdharisnya, szürke vagy zöld posztókabát és stájer kalap. A gazda, az iparos, a kereskedő, az orvos, a tanító természetes társadalmi közösségben élnek. Férfi s nő énekkar van a községben és ezek elsősorban a társadalmi közösség melegágyai.

Ha Dollfuss és Schuschnigg Ausztriának alappilléreit keressük, elsősorban erre az autonóm életre bukkanunk. S ezt az autonóm szellemet aligha bírja megtörni bármilyen hatalom is ebben a népben.

A rendi Ausztria bölcs előre látásai nem hozott merev reakciókat, — hanem folytatni igyekezik a szociális Ausztria népjóléti gondoskodását. Ez a politika már a munkabéreken is meglátszik. Az erdei munkás órábéré 58 garas, tehát 4—6 schillinget keres napjában. Az ipari munkás órábéré 45—60 garas között váltakozik. Az egyszerű mező napszamos napi

1—1.50 schillinget kap teljes élelmézzel.

A gazdasági cselédek itt szolgának nevezik s egy-egy szolga 30—60 schillinget keres havonta és teljes ellátást. Meglátogattam a „polgármester” modern, gépekkel felszerelt gazdaságát. A tehénistállóban 16 gyönyörű tájfajta tehén s egy bika szénázott. De hiába kerestem az istálló zugában a szolga ágyát. Nem alszik éjjel itt senki? „Már minék aludnék!” — volt a felelet...

A szolgák naponta ötször esznek. Reggelre tejelevest kapnak lepénnyel. Tízórára kenyéret almamusttal s erős munka idején húst is. Délre: levest, 3zelenket hussal. Ozsonnára: kenyéret almamusttal, vacsorára tejelevest s tápláló polentaszerű dolgot melléje.

A gazdaságokban sok szolgáló leányt alkalmaznak. Ezek

15—30 schillinget keresnek havonta s teljes ellátást, de s ez igen kedves, névnapi és karácsonyra ajándék jár nekik.

Nagyon előrehaladt a munkásbiztosítás is, 60-ik, de legkésőbb 65-ik évében minden munkás 25—60 schillinges havi járadékot élvez.

Kormányprogram ma Ausztriában a patriotizmus. Übelbachban két énekkar s egy zenekar szolgálja a stájer dal kultuszát. Ezenkívül népszokásokat felújító egyesület is működik. Nincs „Gasthaus” népművészeti tárgyakkal felszerelt szoba nélkül. A grázi népművészeti múzeum mintaszerűen megrendezett látványosság s délelőtt-délután nyitva van. — Stájerország cserepesiparműhelye pedig közvetlenül a múzeum tövében épült fel s szigorúan a régi emlékek nyomán dolgozik.

HIREK

Pékiparosok kongresszusa. A pékiparosok augusztus 22. és 23-án Timisoara országos kongresszust tartanak, amelynek keretében a pékipar időszerű kérdéseit tárgyalják meg.

TOVÁBB NÖVEKEDIK A DRÁGASÁG. Az Argus havonta közzétett indexszámok a drágulás egyre tovább történő növekedéséről számolnak be a július hónapban is. Az életfenntartás költségei az elmúlt havi 37.94-szerese helyett a békebeli életfenntartási költségek 38.27-szeresét teszik ki. Az utolsó hónapok drágulásának oka elsősorban az új fogyasztási és forgalmi adók voltak. A július hónap drágulása főleg az okirályágban uralkodó szárazsággal és hőszéggel függ össze, melynek következtében a legfontosabb fogyasztási helyen, Bucurestiben a főzések és gyümölcsfélék sokkal drágábbak, mint tavaly ilyenkor. Csupán a hal ára lett lényegesen olcsóbb, de ezt sokszorosán behozta a tűzifa emelkedése, amely a fővárosban, vagononként 2000 lejé tesz ki.

Jutalmak a nemesített vetőmagtermelők számára. A földmívelésügyi minisztérium értesítette a mezőgazdasági felügyelőket, hogy a nemesített vetőmagért 20 százalékos felárat kell fizetni, jutalom gyanánt. A jónak elismert gazdák termékei után 10 százalék jutalmat fizetnek. A jutalmakat csupán a nemesített magnak minősített termékek után fizetik.

Arisztokraták hadüzenete. Az Amerikában élő európai származású arisztokraták egye-

sülete, a newyorki Noblemen Club „hadüzenetet” küldött a legfőbb amerikai filmcenzornak, Will Haysnak. Az arisztokraták tiltakoznak az ellen, hogy a hollywoodi filmekben előforduló hercegek és grófok majdnem mindig komikus vagy ellenszenves alakok, ingyenélők, hülyék, vagy hozományvadászok.

A MEZŐGAZDASÁGI HELYZET. A földmívelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint az utolsó napokban mindenféle esők voltak az országban, — azonban ezek már alig segítenek a tengerivetések állásán, amely sok helyen 60 százalékkal kevesebb termést ígér, mint tavaly. Az esők ezzel szemben jót tettek a legelőknél, úgy, hogy az állatok takarmányozásával előreláthatólag nem lesznek nehézségek.

Kissé hiányos ismeretek. — Amennyiben az amerikai filmipar ezen nem fog változtatni — írja a hadüzenet — messzemenő európai kapcsolatainkat mozgósítani fogjuk és így el fogjuk érni, hogy Európában bojkottálják azokat a filmeket, melyek az arisztokráciát ilyen színben tüntetik fel. A londoni rendőrbíró előtt egy 12 éves leányt hallgattak ki tanuként valamilyen verekezés ügyében. Mikor el akarták olvastatni vele az esküszöveget, kiderült, hogy nem tud olvasni. Amikor a szöveget elmagyarázták neki, nem értette. „Sohasem hallott még az Istentől?” — kérdezte tőle a bírő. „Soha” — hangzott a válasz.

Gyilkosság az autóval

Lon Angeles mellett különös bűntényt lepleztek le, amely főleg körülményei miatt válik ki az átlagos gyilkosságok sorából. Az országuton egy lát-szólag súlyosan sebesült fiatal-embert találtak, akiről azonban a vizsgálat során kiderült, — hogy csak könnyebb zúzódásokat szenvedett és a nagyobb fájdalmakat csak tettei. Ez-zel szemben néhány száz mé-terrel arébb egy összetört au-tó roncsai között egy élettelen leánytestre bukkantak. A fi-atalember, Charles Long el-

mondotta, hogy a leány Betty Tag, neki barátnője. Együtt in-dultak sétakocsikázásra, ami-kor ő észrevette, hogy a fék el romlott. Felszólította a leányt, hogy ugorják ki a kocsiból és ő maga is kiugrott. A leány azonban nem merte az ugrást megkockáztatni és így áldozatául esett a szerencsétlenség-nek, amikor az autó egy fának rohant.

A további nyomozás során több gyanús körülmény me-rült fel, végül is

Long megtört és bevallotta,

hogy a balesetet szándékosan készítette elő, mert meg akart szabadulni barátnőjé-től, aki anyának érezte ma-gát. A gyilkosságra az ötletet Dreiser világhírű regényéből, az Amerikai Tragédiából me-ritette.

Tekintve, hogy ez immár a har-madik eset, amikor az Ujvilág legnagyobb erkölcsregénye céljával éppen ellenkező ha-tást ér el, az amerikai rendőr-ség azzal a gondolattal foglal-kozik, hogy a könyv olvasását eltiltja a kiskorúak számára.

Három sebesülés és egy haláleset a municiógyári robbanásnál

A Saar vidéki Sankt Ing-bert municiógyárban hatalmas robbanás történt, amely a gyár legnagyobb részét rombadön-tötte. Szerencsére a robbanás

abban az időben történt, ami-kor a munkások nem tartó-zkodtak a gyár területén s így mindössze három sebesülés és egy haláleset történt. A ható-

ságok a legerélyesebb vizsgálá-tot indították meg annak meg-állapítására, hogy a szerencsét-lenséget mi idézte elő.

Ha a zárórát meghosszabbítják... Vidám éjszakák -- rendőrségi és hadbírószági befejezéssel

Oradea, augusztus 10. Az el-múlt héten megkönnyítették a záróra hosszabbítását és azóta napirenden vannak az utcai botrányok és verekedések. A hét folyamán több véres ve-rekedésről számolhatunk be és tegnap 4 botrányozót és ké-selőt vett őrizetbe a rendőr-ség.

Utcai zavargók támadták még Vişan rendőrségi tisztvi-selőt is, akit a támadók súlyo-san bántalmaztak és kövekkel megdobáltak.

Este féltíz után történt, hogy a Munţilor utcán egy 4 tagból álló társaság hangos éneklés-sel haladt előre. A fiatalembere-k azt énekeltek, hogy „át-mentem a Királyhágón, elve-szett a huszárcsákóm”. Vişan Sándor rendőrségi tisztviselő kiment a házból és felszólította a fiatalembereket, hogy ne énekeljenek hangosan, mert már sokan lefeküdtek és nyu-godni akarnak. A fiatalembere-ek erre rátámadtak Vişanra s össze-vissza verték. Majd kö-veket kaptak fel és valóságos közöport zúdítottak Vişanra és a házra.

A rendőrség megállapította a társaság tagjainak személy-

azonosságát. A verekedők ellen igen súlyosan járnak el, mert bűnüket hatóság elleni erőszak-nak minősítik és mind a négy fiatalembert átküldték a had-bírószághoz.

Ugyancsak részegség és nyil-vános botrányozás miatt őri-zetbe vették Lukács Imre 26

éves földműves, Vasadi Sán-dor 34 éves kocsi és Grósz Tibor 27 éves péket. A három őrizetbe vett fiatalember fel-öntött a garatra, részegen ve-rekedni, káromkodni kezdtek s a rendőrszemek előállították őket a rendőrségre.

Ha a tolvaj ruhát vált...

Különös körülmények között lepleztek le egy betörőt Turnu-Severinben. Az ismeretlen be-törő a kirakatablakon át be-hatolt egy ruhakereskedésbe, — magához vett néhány ruhát és egy kofferbe két vég szövetet pakolt be, majd elhagyta a he-lyiséget. Onnan az egyik park-ba ment, ahol a bokrok között levetette saját ruháját és átöl-tözött az egyik új ruhába. — Eközben vette őt észre egy ko-rai sétáló, aki megsejtette, — hogy a bokrok között elegánsan átöltöző ember nem jár egy-nes utakon és kiabálni kezdett. A betörő futásnak eredt, — a

helyszínen hagyva a bőröndöt, saját ruháját és a többi elra-bolt ruhát, csupán a magáraöl-töttet vitte magával. A rendőr-

Poim árban vásárolhat férfi és női szövet maradóka-t öltönyre, kabátira, nadrágra, kosztümre, comple és szoknyára. Váznak, damasztok, asztalne-műek, mosók és kis maradékok érkeztek.

STEINER

maradékos Oradea, Calea Vic-toriei No. 3, udvarban.

ség megtette a lépéseket a di-vatszerető betörő kézrekeríté-sére.

Nemcsak a tökéletes profil fegyvere a nőnek!

Ugyanolyan fontos, hogy az arcból bársonyos, friss, üde és tiszta legyen. Ennek elérése egyedül csak a Floreal krémekkel és puderekkel lehetséges. A Floreal kré-mek és puderek teljes biztosítékot nyújtanak Önnek arra, hogy arcára sima és üde lesz, mert a legelőkelesebb gyógyhatású nyersanyagokból készülnek. Az arcot ápolják és kiválóan tapadó képesek. Floreal krémek 40 lei tégelyenként. Floreal puder 30, 50 és 90 lei. — A Floreal cikkek főraktára: **Pan Drogueria Oradea, Bulvardul Regele Ferdinand No 9. Telefon 6-56.**

A nap kérdése

A belpolitikának, a köz-gazdaságnak, az ország egyé-ni életének is, mindnek ese-ménye Ofelsége hazatérése. Az uralkodót a gondok és a nehéz felelősségteljes mun-ka tömkelege várja. Dön-te-nie kell égető kérdésekben, elsimitania, -- rendbehoznia olyan problémákat, melyek mind döntő fontosságúak az ország életére. Iróasztalán toronymagasságba gyűltek az akták. Ott vannak a különböző pártvezérek memorandumai. Egyik hosz-szabb, másik rövidebb. (A Grigore Filipescué például mindössze négy oldal.) De mindegyik egyet tartalmaz. Csalhatatlan érveket, hogy a hatalom őt, csakis őt illeti. A memorandum szerzőjét. Ebben a kérdésben is dön-teni fog az uralkodó. Az or-szág szeretettel és tisztelettel várja az uralkodó döntését. S ugyanakkor itt van a szá-monkérés ideje is. Ki mit tett, amíg az ország legfőbb és pártatlan ura, az alkot-mány legfőbb őre távol volt? Hogyan sáfárolták azok, -- akikre az ország legnagyobb kincsét, az alkotmányt reá-bízta az uralkodó? Félünk, hogy ebben a tekintetben ki-nos helyzet állanak elő, ha a számonkérés bekövetkezne, hiszen közben választások is voltak. Az uralkodó itthonlé-te azonban megoldja a fel-merült kérdéseket s királyi szava bizonyára pontot tesz arra a tülekedésre, ami a kormányutódlás körül felme-rült. Az ország választásra készül. Ofelsége nehéz na-pokra érkezett s az ország népe bizalommal tekint pár-tatlan személye felé.

Véres munkás-zavargások Egyiptomban

A múlt héten végrehajtott bércsökkenések következtében az Uadi üzemekben dolgozó 600 beduin munkás tüntetőfelvo-nulást rendezett. A felvonulá-son részt nem vevő munkások és a felvonulók között össze-csapásra került a sor, amely-nek során 10 ember súlyosan megsebesült. A rendet a kivé-zényelt rendőrsztagok állították helyre.

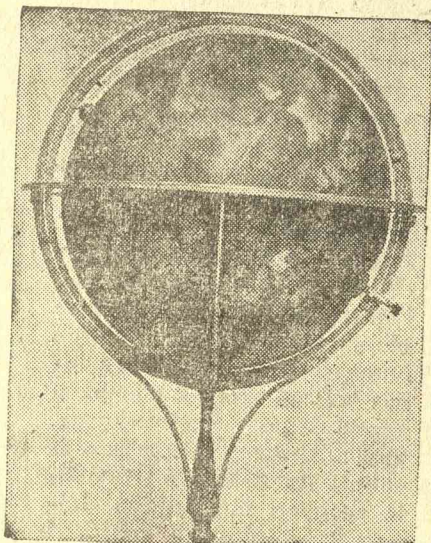

Kínai ágyugolyók

Cucui japán tábornok, a Lukan-Kiao-i japán helyőrség parancsnoka vizsgálja a kínai lövegeket.

Lichtenstein új bélyege,
amely Schiestl festőművész munkája, most került forgalomba.

A világ legrégebbi földgömbje

Az érdekes középkori dokumentum 1492-ből, tehát Amerika felfedezésének évéből származik.

Henkel és Megrahn

a németországi nemzetközi tenis riválisai.

A világ legfiatalabb nagymamája egy dunántúli faluban él

Pécs, augusztus 10. Két évvel ezelőtt, amikor legjobban dühöngött az amerikai rekordőrület, az egyik amerikai lap pályázatot hirdetett, ki a világ legfiatalabb fehérbőrű nagymamája. Tudvalevő t. i. hogy a keleti fajok olyan korán nőülnek, hogy ők eleve kiestek a versenyből.

A lap felhívására sorra jelentkeztek a nagymamák. Először 34 év volt a világrekord, azután 33, végül egy 31 éves nagymama végleg elhódította a pálmát.

Most azután kiderült, hogy ez a világrekord mégsem illeti Amerikát, ugyanis a szepetneki jegyző anyakönyvböngészés közben rájött arra, hogy Bajcsa község bírájának a felesége a legfiatalabb nagymama.

A bajcsai bíró, Mlinarics János, ki most 40 éves, tizenhat éve nőült. Felesége, Pintér Mária 1907 március 25-én született. Még nem volt 14 esztendő, amikor a bajcsai bíró megkérte a kezét és miniszteri

engedéllyel össze is házasodtak.

1921 augusztus 25-én lánygyermekük született, akit Annának kereszteltek. És alig hogy Anna 14 esztendő lett, neki is megkérték a kezét, — miután 12 esztendő kora óta ugyanis jegyben járt már Lán-czos Józseffel.

Mlinaricsék eleinte ellenezték a házasságot, mondván:

— Fiatal még a mi lányunk!

Arról elfeledkeztek, hogy a mama is 14 esztendő volt, — amikor férjhez ment. Aztán belenyugodtak, diszpenzációt kértek és megtartották a lakodalmat.

És 1936 szeptember 18-án leánya született Lán-czos József-nének. A leányt Margitnak kereszteltek. Tehát Mlinarics Jánosné alig néhány hónappal 29-ik születésnapja után nagymama lett.

— Bajcsán szokás — mondotta a bíró — ez a korai házasság. Nálunk nincsenek is 20 éves „véneányok”. A legények

egészen fiatal korukban elkapkodják a lányokat.

Ragyogó délutáni napsütés van. A kis unokát éppen most fürdeti 7 éves nagybátyja a bajcsai bíróság udvarán egy nagy teknőben.

— Igen nagy hire lett ennek az esetnek, — folytatja a bíró — az amerikai lapok nagyon sokat irtak róla. Most kaptunk éppen egy gratuláló levelet, magyarul írva, Argentínából. Plaza Hainculból van keltezve, valami Marie de Serda nevű hölgy írta.

Mutatja a levelet.

Kint az udvaron az asszonyok is belekapcsolódnak a fürdési munkálatokba. A kis Lán-csos Margit éktelen sikoltással pacskolja a vizet.

A most 30 esztendő nagy-mama mosolyogva nézi, azután így szól:

— Milyen jó, hogy a lányomnak is lánya született. Negyvennégy éves koromban már dédmama lehetek!

Ki törődik a gangesparki analfabétákkal?

Két hindu egyetemi hallgató beszél az indiai angol kurtizánpolitikáról

Csendes kis pesti penzió. A harmadik emeleten lakik az a két hindu egyetemi hallgató, akiket a Federation Universitaire pour la S. D. N. magyar tagozata több más társával együtt néhány nap óta Budapesten lát vendégül.

Kis barna asztal mellett ülünk a penzió halljában. A két hindu mélyen belesüpped a puha bőrszékbe. Arról beszélünk, hogy milyen a hindu diákok helyzete a londoni egyetemen.

— Az angolok tapintatosak — kezd beszélni Moham Chivda Sani, az egyik olajbarna, — égőszemű joghallgató. — De azért gyakran érezzük, hogy mi hinduk máshová tartozunk. Hogy a mi igazi hazánk nem Anglia.

— Miért nem iratkoztak be valamelyik indiai egyetemre?

— Kilenc egyeteme van Indiának, egyik sem tökéletes. A britek többet költenek a hadseregére, mint az indiai kultúrára. Indiában a közoktatásügy nem az állam kezében van és így lehetséges csak, hogy nálunk Pendsabbán csak a lakosság 5 százaléka járt iskolába.

— Mit tudnak Európában Indiáról? — szakítja félbe társát a másik egyetemi hallgató. — Fakirokról, maharadszákról, ke-

leti csodákról, vagyontérő kincsekről beszélnek, ha valaki Indiát emlegeti. Ki törődik a gangesparki analfabétákkal? Ki mer írni a nyomorról, az éhhalálról? A gazdagok meg engedhetik maguknak, hogy fiaikat angol egyetemekre küldik, aki szegény és tanulni akar, az otthon csak hiányos kiképzésben részesülhet.

— Milyen életpályát választ ma a hindu fiatalság?

Gyakran tettük fel ezt a kérdést az utóbbi hetekben a Budapesten tartózkodó külföldieknek és mindannyiszor más-más választ kaptunk. Az Egyesült Államokban kereskedőnek készül az ifjuság nagy része. Irországban előszeretettel a jogi fakultásra iratkoznak be. Osztrák fiúk az orvosi, a franciák a legszívesebben a mérnöki pályát választják.

— Nálunk — mondja Chivda Sani és beszéd közben furcsán nevet — mindenki katona szeretne lenni. Ez az egyetlen pálya, amelyen kényelmesen megélnék. Nagyon vigyáz a hadsereg a brit kormány.

A beszélgetés néhány percre megakad. Lassan szivja a két hindu a nehéz, édeskes illatú cigarettát. A kis szünet után újabb kérdést teszünk fel. Megkérjük a hindukat, beszéljenek

India mai politikai helyzetéről. Szeretnénk olyan dolgokról hallani, amelyről az angol lapok is hallgatnak, vagy nagyon keveset írnak.

— Nem sokan tudják Európában, hogy Gandhi már nem olyan exponált helyen áll az indiai politikában, csupán a háttérben mozog. Helyébe tanítványai léptek, akiknek cselekedeteiben a politikában jártasok Gandhi kezét látják. Soha Indiában nem kívánták jobban a függetlenséget, mint ma. Gyakoriak is a villongások a különböző pártok között, vannak olyanok is, akik fegyverrel szeretnék a szabadságot kivívni. A többség azonban a békés utat választja. Az uralmon lévő a Congress párthoz tartoznak. A párt tagjai kívánják legjobban India függetlenítését. Nemrég alakult meg első indiai minisztertanács, amely a Congress-párt tagjaiból tevődik össze.

A penzió személyzete vacsorához terít a szomszéd szobában. Sokat szeretnénk még kezdeni a szimpatikus hindu fiatalemberektől, de megszólal a vacsorához hívó gong, fölkel a két hindu, asztalhoz ülnek és megkezdődik az Indiában szer-

Feljegyzésre érdemes

az a terv, hogy a béke Nobel díját Edennek adják ki. Már a békedi mag is anakronizmus. Ma már olyan jól tudjuk, — hogy a háborút mi okozza és idézi elő, hogy nevetséges egyetlen emberről azt állítani, hogy eleget tett a béke érdekében. A béke érdekében legtöbbet azok tehetnek, akiknek bőrre a háborus spekuláció folyik. A béke érdekében nem tehetnek semmit sem a diplomaták sem a hadvezérek sem a lőszergyárok, de még azok a nehéz ipari trösztök sem, melyek egymással szemben állva, vetélkednek a nyersanyag forrásokért és a piacokért. A béke érdekében egy lépést nem tehetnek még a halálsugarak feltalálói sem. Holott ezek is bőven akadnak. Most legutóbb az angol lapok irnak halálsugaras feltalálóról. Marconi békésugarairól is állítólag kiderült, hogy az sem más, mint halálsugár. Így teremti meg a békét a nagy feltaláló is. A temető békéjét. Ugy ahogy Napoleon is megálmodta. Ha minden nép egyetlen igában görnyedne, természetesen nem lenne háború. De nem nevezhetjük békének sem. Ma már azonban ez is elképzelhetetlen. Gyarmat és piac. Ez a kettő kell, hol ennek, hol annak a hatalmi csoportnak. A Nobel-díj csak annak járna, aki ezt a kivánságot megszünteti. Az egész Nobel díjat meg kellene változtatni. A Nobeldíjat azoknak kellene adni, akik legtöbbet szenvednek a háborúk miatt. S akik legtöbbet tehetnek a béke érdekében. Nem a diplomaták és nem a generálisok. A bakák.

Előkészület a kisanant sinai értekezletre

Bucuresti, augusztus 10. A külügyminisztériumban nagy előkészületek folynak a kisanant augusztus végi sinai értekezletre. Az üléseket valószínűleg a Palace szállodában tartják.

Feleségem szerelme 15000 lei

Különös zsarolás történt Cerneti községben, ahol Boboruta Gheorghe földmives rájött, — hogy felesége megcsalja őt a jegyzővel. Egy alkalommal megleste őket, majd berontott a lakásba és megfenyegette a jegyzőt, hogy megöli. Néhány perc múlva azonban vérszomja aláhagyott és háza megbecsüléséért 15.000 leit követelt a jegyzőtől. A jegyző, aki a baltával felfegyverzett Boborutával szemben védtelenül, sőt ruhátlanul állt, aláírt erről az összegekről egy váltót, majd sietve elmenekült. Másnap azonban, amikor az első ijedtség elmúlt, feljelentést tett a csendőrségen, ahol a zsaroló Boborutát letartóztatták.

Nyaral. A tengerparton fürdik, vagy a zöld hegyek között hűsöl, vagy valamilyen más kies helyén az országnak kiadul. A fővárosban azonban, az Öntávollétében, forog a szecence kerek és egy pillanat alatt gazdag emberre teszi.

UJITSA MEG SORSJEGYÉT IDEJÉBEN

Irjon, telefonáljon vagy sürgönyözön a sorsjegyáruháznak és az, hálánagyszerű expedíciós szolgálatának, megküldi Önnek a sorsjegyet bárhová kívánja.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A 14. SORSJÁTÉK
II. OSZTÁLYÁNAK A HUZÁSA

augusztus
15-én

Közös eladási irodát

létesítenek a magyar és jugoszláv állatexportőrök

Arad, augusztus 10. A román, magyar és jugoszláv élőállatexportőrök az olasz, német, osztrák és csehszlovák piacokon rendkívül éles versenyt fejtettek ki egymással szemben, ami természetesen kedvezőtlenül befolyásolja az árak alakulását. A jugoszláv-magyar tárgyalások most eredményre vezettek és

megalakult a jugoszláv-magyar élőállateladási iroda,

mely úgy Belgrádban, mint Budapestben fiókot állít fel. Célja az egységes árpolitika és a kihatározási feltételek megállapítása továbbá az exportpiacok és közös állatkiállítások megszervezése.

Mivel eddig is a jugoszláv és magyar exportőrök támasztották a legnagyobb versenyt a román exportőröknek, valószínűnek látszik, hogy Bulgária és Románia is csatlakozni fognak ehhez a megegyezéshez.

Német tiltakozás az újságírók kiutasítása miatt

London, augusztus 10. Megírtuk, hogy az angol kormány a napokban három német újságíró angliai tartózkodási engedélyét nem hosszabbította meg. A londoni német ügyvivő hétfőn megjelent az angol külügyi hivatalban és a német kormány nevében tiltakozott a német újságírók Angliából való kiutasítása ellen. A német jegyzék egyébként rendkívül mérsékelt hangú. A „News Chronicle” című angol lap úgy értesül, hogy az angol titkos rendőrség nagy figyelemmel kíséri a Londonban s más nagy angol városokban dolgozó né-

met nemzeti-szocialisták tevékenységét s nagyon valószínű, hogy az angol kormány közelről más német alattvalókat tartózkodási engedélyét is kénytelen lesz visszavonni.

IDŐJÁRÁS

A bucurestii meteorológiai intézet jelentése. Helyi esőzések, változóan felhős ég, éjszaka némi lehűléssel, de egyébként változóan hőmérséklettel.

A berni olasz követ súlyos autókarambolja

A Lausanne-genfi országúton tegnap halálos végű autókarambol történt. Egy eszeveszett sebességgel száguldó autóbelerohant Tamaro berni olasz követ szembejövő autójába. Az ismeretlen autó felborult és az árokba zuhant. Tamaro autója is teljesen összetört. Az ismeretlen autó két utasa a helyszínen belehalt sérüléseibe. Tamaronak és feleségének azonban csodálatosképpen semmi komolyabb baja nem történt.

Lövöldözés a zár alá helyezett Lola nevű hajón

Bucuresti, augusztus 10. Ismeretes, hogy a constantai kikötőben a kikötőhatóságok zár alá helyezték a Lola nevű dán hajót, amely fegyvert és lőszerket akart szállítani Spanyolországba. A hajó kapitányát és egy másik tisztjét a fedélzeten őrzik. Az őrt álló Oprenescu Nicolae közkatona eddig még ki nem derített okból az őrváltáskor az őt felváltani jövő katonára lőtt. A golyók miután átjártak a román katonát, súlyosan megsebesítették Halger Jenzen dán tengerészt, a hajó egyik fűtőjét is. Az ügyben megindult a vizsgálat.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

ÁLLÁS

Gyermeektelen házmeesterpár és perfekt szobaleány, jó bizonyítványokkal 15-re felvétetnek. Str. Aurel Lazar, 9. 2724

Jómegjelenésű intelligens ügynök akvizíciós munkára, privát házak látogatására, garantált legkevesebb 4000 lei havii jövedelemmel felvétetik. — Cim a kiadóban. 2022

Jó bizonyítvánnyal bejárónő 15-ére felvétetik. Salamon, Str. Matei Corvin 10. 2664

Kisebb család keres perfekt főzni tudó minden házi munkát nagy mosás és vasaláson kívül végző intelligens, jobb megbízható nőt. Állandó nyugodt otthont, jó bánásmódot s rendes fizetést nyújtunk. Cim a kiadóhivatalban. Vidékiek részletes levélben ajánlkozhatnak eddigi működés és életviszony megjelölésével. 2654

Román nemzetiségű perfekt román-magyar gépirónő, könyvelésben jártas, állást keres. Megkereséseket „Kitűnő referenciák” jelíggel a kiadóba kérek. 2721

Gyakorlott fertigolónők azonnal felvétetnek. We-Ego cipőgyár, Str. Horia 12. 2722

Munkásleányok és kifizetőleányok felvétetnek. Helicon Rimánóczy-u. 4. I. em. 2745

Munkásleányok könnyű munkára, valamint présmunkások (lakatos) felvétetnek. Griviței-no. 5. 2740

13—14 éves kisleányt magános nő azonnalra felvesz. Str. Moldova 58-a Oradea. 2741

Nagyvállalatok figyelmébe!

Hatóság által előírt tűzoltócsák anyit nyéllel drb-ként 50 leiért szállít

Stern József

vaskereskedése Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 2. Telefon: 8-92.

VÉTEL-ELADÁS

Eladó fekete női szövet kabát és teljesen jó szürke női kosztüm. Cim a kiadóban. 2708

Kis kertes családi magánház nagyon olcsón eladó. Str. Siretului No. 1. Cim: Str. Alexandri 32. Barnánénál. 2635

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírszalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA

Bejelentő hivatalhoz (rendőrségi) szükséges bejelentő lapok kaphatók Pásztor Ede cégnél.

Lóhere fejtőt megvételre keresek. Berkovits Adolf, Ceisoara p. u. Ceica. 2742

Eladó egy 2 szobás konyha pince, viz, villannyal ellátott magánház, 1950-ik adómentes, esetleg kedvező feltételek mellett. Str. Liniștei 12. 2737

Eladó hat drb. nyolc hónapos süldő. Calea Ruinelor 9. 2739

Egy jókarban levő magánház eladó. Dâmbovița-u. 4. 2738

KÜLÖNFÉLE

Bérelnék, a városban vagy közelben egy kertet vagy földet kertészeti céljaira. Egri Str. Regele Carol 12. 2723

Multat, jelent, jövőt mondok 20 lejért és bármilyen bajában segíteni tudok. Str. Moldova 58-a. Oradea.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

București: 7.30: A reggeli műsor közvetítése. Majd: Felolvasás. Hírek, utána időjárásjelentés. 13: Gramofonlemez. 13.25: Sporthíreknek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek közvetítése. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Verdi- és Puccini gramofonlemez. Utána: Hírek és felolvasás. Majd 20: A Verdi- és Puccini hanglemez adásának folytatása. 20.30: Felolvasás. 20.50: Alexandru Péter román dalokat énekel. 21.15: Bonis Vazul hegedül. 21.35: Kis rádiózenekar. Marinó Mária énekével. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. 23.45: Hírek németül és franciául. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofon. 8.20: Értrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 12.10: Vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó. 13.05: A 9. honvédegyezred térzenéje. Szegedről. 14.30: Fenyves Alice hegedül. 15: Sallak Pál énekel. 17.15: „Orosz népmesék”. 18: Hanglemez. 19: „A világ legnagyobb barlangjai”. 19.30: A rádió szalonzenekara. 20.30: 1. „Husz év múlva”. 2. „Ködben”. 21: A szegedi szabadtéri játékok keretében a János Vitéz előadásának közvetítése. 22.10: Hírek. 23.40: Időjárásjelentés. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

SPORT

Tilea kinevezi a Nemzeti Bajnokság bizottságának új elnökét

Ismeretes, hogy az 5 tagból álló N. B. részben lemondás, részben elhalálozás miatt két tagra olvadt le. A tanács így egyelőre határozatképtelen. Tilea elnök, most bejelentette, hogy ki fogja nevezni a bizottság új elnökét, amely így három taggal határozatképes lesz.

A bizottság hivatása lenne életbeléptetni a nemzeti bajnokság programját, amelyet Capatan már rég összeállított.

Humis után -- Auer sem tér vissza

A fővárosi lapok bejelentették, hogy Humis, a Venus nagy népszerűsége szert tett görög centere nem tér vissza az országba. Most derült ki, hogy a Venus sztárja után Auer a Rapidhoz.

pid erőssége sem tér vissza. — Auernek igen fontos elfoglaltsága van és ezért — legalább az idén nem tud visszamenni a Rapidhoz.

A román Schmidt nyerte a hamburgi nemzetközi tenniszverseny vigaszdíját

(Hamburg) Crawford, Mc. Grath (Ausztrália) — Butler, Wilde Anglia 5:7, 6:4, 2:6, 6:4, 6:3. A férfipáros döntője. Női egyes döntő: Sperling dán — Horn német 4:6, 6:2, 6:2. Vegyes páros döntő: Horn, Denker-Sperling, Farquharson 2:6, 10:8, 6:2. A vigaszdíj döntőjében a román Schmidt 4:6, 1:5, 6:1 arányban verte a német Göpfertet.

Transilvániaiak szállodája Pesten a „METROPOLE”

Rákóczi-ut 58.

150 modern, kényelmes szoba. — Valóditransilvániai Flekken különlegességek. — A sörözőben Csóka Feri tempós cigányzenekara. — A télikertben — Virány-jazz. — Tánc. Sebő Miklós énekel.

Többszörös rablógyilkossággal gyanúsítják a braziliai hajón letartóztatott román állampolgárt. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy pár héttel ezelőtt a Paul Soares braziliai hajó fedélzetén titokzatos események játszódtak le, amelyek folytán letartóztatták Daviani román alattvalót. A hajó fedélzetén ugyanis eltűnt Pedro Beioni braziliai orvos, aki egy kabinban utazott Davianval. 24 órával később eltűnt Daviani is, akit aztán néhány nappal utóbb elfogtak a francia belga határon. Daviani dr. beismerte, hogy Peroni kabinjában hármasban szórakoztak egy hölgygel. Adott pillanatban Peroni kiment és a hidról bevette magát az óceánba. Ennek okát nem tudja mire vélni. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy Daviani közönséges bűnöző, — akit különböző más bűntettek miatt is köröznék. Állítólag megölte anyját, egy román barátnőjét, sőt annak szeretőjét. A román rendőrség Bradescu felügyelőt Párisba küldte, hogy kieszakozlje Daviani kiadatását.

Megengedték a tengerinek, mont baromfitápláléknak kivitelét. Bucurestiből jelentik, hogy a baromfiexportörök közbenjárására a kormány en-

gedélyezte, hogy a baromfiszállításokkal együtt, kisebb mennyiségű és gyengébb, kisszemű minőségű tengeri kivihecsenek, annak dacára, hogy a tengeri kivitele általában tilos.

Furesa családi élet. Jessop Nellie southendi nő házastársi kegyetlenség címén kérte házassága felbontását. Férje hónapok óta nem beszél vele és a házasság, jóllehet közös lakásban laknak, csak ajánlottlevel utián érintkeznek. A napi konyhapénzt és az abból visszamaradt összeget naponként postautalvánnyal adják fel egy más címére. A bíróság a házastársakat ágytól-asztaltól elválasztotta.

Hetvenezer lejt raboltak el egy timisoarai postahivatalból. Tegnap délután a második kerületi postahivatal pénztárosnője, Jáki Otília néhány perc elhagyta a hivatalt. Az ajtót bezárta ugyan maga után, de a kulcsot a zárban hagyta. Mikor visszatért, az ajtót nyitva találta s rémülten fedezte fel, hogy néhány perc lalt, míg távol volt, ismeretlen tettesek a pénztár egész tartalmát, 70 ezer lejt magukkal vitték. A rendőrségnek eddig semmi adatot sem sikerült találnia a tettesek kilétére vonatkozólag.